

Kaup AU4 ehf. á hlutafé í Bál ehf. og Solvent ehf. – breytt yfiráð yfir Motus og tengdum félögum

I.

Málavextir og málsmeðferð

Þann 21. maí 2019 barst Samkeppniseftirlitinu bréf þar sem tilkynnt var um kaup AU4 ehf. (hér eftir AU4) á 75% hlutafjár í Bál ehf. (hér eftir Bál) og 51% hlutafjár í Solvent ehf. (hér eftir Solvent). Meðfylgjandi tilkynningunni var samrunaskrá í samræmi við 1. mgr. 17. gr. a. samkeppnislaga nr. 44/2005. Um svokallaða styttri samrunaskrá var að ræða skv. 5. mgr. 17. gr. a. samkeppnislaga, sbr. viðauka II við reglur nr. 684/2008 um tilkynningu samruna og málsmeðferð í samrunamálum.

Með bréfi, dags. 6. júní 2019, tilkynnti Samkeppniseftirlitið samrunaaðilum að samrunaskrá teldist ekki fullnægjandi og hófust frestir eftirlitsins til að rannsaka samrunann því ekki að líða við móttöku samrunaskrárinnar. Með bréfi frá samrunaaðilum, dags. 11 júní 2019, bárust frekari upplýsingar og byrjuðu því frestir samkvæmt lögum að líða daginn eftir, 12. júní.

II.

Samruninn

Samkvæmt 17. gr. samkeppnislaga telst samruni hafa átt sér stað þegar breyting verður á yfiráðum til frambúðar. Samruni getur þannig m.a. falist í því að fyrirtæki taki annað fyrirtæki yfir eða það nái yfiráðum í heild eða að hluta yfir öðru fyrirtæki, t.d. með því að kaupa hluta af eignum þess eða þær allar, sbr. 1. mgr. 17. gr. laganna. Samkeppniseftirlitið telur að í kaupum AU4 á 75% hlutafjár í Báli og 51% hlutafjár í Solvent felist samruni í skilningi 17. gr. samkeppnislaga.

1. Samrunaaðilar

Fram kemur í samrunaskrá að Bál og Solvent fari saman með 52,08% hlut í Greiðslumiðlun Íslands ehf. (hér eftir GMÍ).

Í samrunaskrá segir að AU4 sé óstofnað félag sem verði í 100% eigu félagsins Umbreytingar slhf. AU4 er stofnað til þess að halda utan um kaupin á hlutafé í Báli og Solvent. Félagið eigi ekki eignarhluti í öðrum félögum.

Umbreyting er 7 milljarða króna óskuldsettur fjárfestingasjóður í eigu stofnana- og einkafjárfesta. Í eigu Umbreytingar er jafnfram 87,5% hlutafjár í félaginu AU2 ehf. (hér eftir AU2). AU2 á 100% hlutafjár í Borgarplasti hf. (hér eftir Borgarplast). Borgarplast sérhæfir sig í framleiðslu á plastvörum til að nota í sjávarútvegi og byggingariðnaði.

Alfa Framtak ehf. (hér eftir Alfa) er samkvæmt samrunaskrá ábyrgðaraðili framtakssjóðsins Umbreytingar. Alfa sérhæfi sig í fjárfestingu og stuðningi við stjórnendur í þeim félögum sem fjárfest sé í, auk þess að vinna markvisst að verðmætaaukningu.

Þá segir í samrunaskrá að Alfa sé jafnframt rekstaraðili framtakssjóðsins Umbreytingar. Kemur fram að eignarhaldið í Umbreytingu sé dreift og enginn aðili fari með yferráð yfir sjóðnum á grundvelli eignarhlutdeildar eða öðrum samningum.

Í ákvörðum Samkeppniseftirlitsins nr. 35/2016, *Kaup Almenna leigufélagsins ehf. á Leigufélagi Kletti ehf.*, sbr. einnig ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 12/2017, *Kaup almenna eigufélagsins á BK eignum ehf.* og sbr. ákvörðun Samkeppniseftirlitsins nr. 17/2018, *Kaup Almenna leigufélagsins ehf. á Reykjavík Apartments ehf., X459 ehf. og L56 ehf.*, var fjallað um sambærilega stjórnskipan hlutafélaga og í þessu máli. Þar kom fram að sjóðir í rekstri fjármálafyrirtækja væru alla jafna taldir vera undir yferráðum viðkomandi fjármálafyrirtækis í skilningi samkeppnislaga.¹ Því má að mati Samkeppniseftirlitsins telja að Umbreyting sé undir yferráðum Alfa í skilningi samkeppnislaga.

Fram kemur í samrunaskrá að ekki séu aðrir sjóðir í rekstri Alfa sem fara með yferráð yfir fyrirtækjum í atvinnurekstri.

Þá segir að Bál og Solvent séu einföld eignarhaldsfélög og þau eigi ekki hluti í öðrum félögum en GMÍ samstæðunni.

Samkvæmt samrunaskrá er GMÍ eignarhaldsfélag sem heldur utan um 100% eignarhlut í Motus ehf. (hér eftir Motus), Greiðslumiðlun ehf. (hér eftir Greiðslumiðlun), Slæðum ehf. (hér eftir Slæður) og Lausafé ehf. (hér eftir Lausafé). GMÍ sé í eigu Bál (39,78%), Solvent (12,29%) og Landsbankans (47,92%). GMÍ og dótturfélög þess starfi á markaði fyrir alhliða kröfuþjónustu fyrir fyrirtæki, stofnanir og félagasamtök.

- Motus sé innheimtufyrirtæki sem hafi verið stofnað árið 1995. Félagið veiti þjónustu á sviði fruminnheimtu, milliinnheimtu og kröfuvakt, ásamt millilandainnheimtu og innheimtu erlends virðisaukaskatt. Innheimtuþjónusta Motus sé aðalstarfsemi GMÍ.
- Greiðslumiðlun sé systurfélag Motus og hafi verið stofnað árið 2012. Greiðslumiðlun bjóði upp á greiðslulausnir og lánaumsýslu fyrir fyrirtæki, félagasamtök, og opinbera aðila. Lánaumsýsla Greiðslumiðlunar bjóði upp á

¹ Vísað var til mgr. 15 í tilkynningu framkvæmdastjórnar ESB frá 10. júlí 2017 (COMMISSION CONSOLIDATED JURISDICTIONAL NOTICE under Council Regulation (EC) No 139/2004 on the control of concentrations between undertakings): „Investment funds are often set up in the legal form of limited partnerships, in which the investors participate as limited partners and normally do not exercise control, either individually or collectively. The investment funds usually acquire the shares and voting rights which confer control over the portfolio companies. Depending on the circumstances, control is normally exercised by the investment company which has set up the fund itself is typically a mere investment vehicle; in more exceptional circumstances, control may be exercised by the fund itself. The investment company usually exercises control by means of the organisational structure, e.g. by controlling the general partner of fund partnership, or by contractual arrangements, such as advisory agreements, or by a combination of both. This may be the case even if the investment company itself does not own the company acting as a general partner, but their shares are held by the investment company, in particular advisory agreements, will become even more important if the general only constitutes a company structure whose acts are performed by persons linked to the investment company. In these circumstances, the investment company normally acquires indirect control within the meaning of Article 3(1)(b) and 3(3)(b) of the Merger Regulation, and has the power to exercise the rights which are directly held by the investment fund.“

vinnslu allra verkþátta sem tengist rekstri og vinnslu skuldaviðurkenninga, þar á meðal rekstri lánakerfis, þjónustuvæðing, skjalagerð, og almenna skrifstofu þjónustu. Jafnframt stundi Greiðslumiðlun kaup á bæði gjaldföllnu og ógjaldföllum viðskiptakröfum.

- Slæður séu félagi sem haldi utan um fasteignir á Akranesi, Borgarnesi, Blönduósi og Egilsstöðum. Fasteignarnar séu nýttar undir starfsemi Motus, að undanskilinni fasteign í Borgarnesi sem leigð sé til ótengdra aðila.
- Lausafé sé eignarlaust félag með enga starfsemi.

AU4 muni því fara með yfirráð yfir GMÍ á grundvelli yfirráða þess yfir Báli og Solvent.

2. Markaðir málsins

Við mat á samruna samkvæmt samkeppnislögum verður að byrja á því að skilgreina þann markað eða þá markaði sem við eiga. Samkvæmt 4. gr. laganna er markaður sölusvæði vöru og staðgengdarvöru og/eða sölusvæði þjónustu og staðgengdarþjónustu. Hægfræðileg rök leiða til þess að líta verður á viðkomandi markaði frá tveimur sjónarhornum, annars vegar vöru- eða þjónustumarkaði og hins vegar landfræðilegum markaði.

Samrunaaðilar taka fram í samrunaskrá að þeir starfi á ótengdum mörkuðum og því sé um samsteypusamruna að ræða.

Félögin Umbreyting, AU4 og AU2 starfa samkvæmt samrunaskrá á markaði fyrir fjárfestingastarfsemi.

Í samrunaskrá kemur fram að Borgarplast sé einkahlutafélag sem hafi þá starfsemi að framleiða plastvörur til nota í sjávarútvegi og byggingariðnaði. Með hliðsjón af starfsemi Borgarplasts telja samrunaaðilar að félagið starfi á markaði fyrir framleiðslu og sölu á plastvörum fyrir sjávarútveg, matvæla- og byggingariðnað. Þann markað megi síðan greina niður í þrengri undirmarkaði eftir atvikum hverju sinni. Þá telja samrunaaðilar að landfræðilegur markaður sé landið allt, Ísland.

Samrunaaðilar taka fram að starfsemi GMÍ og dótturfélaganna Motus, Greiðslumiðlunar, og Lausafjár, felist í alhliða kröfupjónustu fyrir fyrirtæki, stofnanir og félagasamtök, þ.m.t. innheimtu, fjármögnun og kaupum viðskiptakrafna. Dótturfélagið Slæður starfi þó ekki á framangreindum markaði þar sem eini tilgangur félagsins sé að halda utan um fasteignir í eigu GMÍ. Samrunaaðilar telja að GMÍ samstæðan starfi á markaði fyrir alhliða kröfu- og innheimtuþjónustu fyrir fyrirtæki, stofnanir og félagasamtök. Þá telja þeir að landfræðilegur markaður sé landið allt, Ísland. Jafnframt kemur fram að talsverð samkeppni ríki á þeim markaði sem GMÍ starfi á og keppinautar séu margir.

Í ljósi niðurstöðu málsins er ekki þörf á að fjalla frekar um skilgreiningu markaða málsins.

III.

Niðurstaða

Við mat á samkeppnislegum áhrifum samruna ber að líta til þess hvort samruninn leiði til þess að markaðsráðandi staða skapist eða styrkist eða hvort samruninn leiði til þess að samkeppni raskist að öðru leyti með umtalsverðum hætti, sbr. 17. gr. c. samkeppnislaga.

Í 4. gr. samkeppnislaga kemur fram að markaðsráðandi staða sé fyrir hendi þegar fyrirtæki hefur þann efnahagslega styrk að geta hindrað samkeppni á þeim markaði sem máli skiptir og að það geti að verulegu leyti starfað án þess að taka tillit til keppinauta, viðskiptavina og neytenda.

Samrunaaðilar telja að samruninn muni ekki hafa samkeppnisleg áhrif á þá markaði sem þeir starfa á þar sem þeir starfi á ótengdum mörkuðum. Með samrunanum auki því enginn samrunaaðili við markaðshlutdeild sína eða styrki hana. Þá segir að engin breyting verði á fjölda keppinauta á hlutaðeigandi mörkuðum og samþjöppun sé engin. Tekið er fram að samrunaaðilar hafi ekki þann efnahagslega styrk, hvorki fyrir né eftir samruna, til að hindra samkeppni. Nokkur fjöldi aðila sé starfandi á hinum skilgreinda markaði og sé það mat samrunaaðila að aðrir hafi þar hærri markaðshlutdeild.

Að mati Samkeppniseftirlitsins verður ekki séð, miðað við framkomnar upplýsingar, að viðkomandi samruni leiði til þess að markaðsráðandi staða verði til eða styrkist eða að samruninn leiði til þess að samkeppni raskist að öðru leyti með umtalsverðum hætti, sbr. 17. gr. c. samkeppnislaga. Hér er um að ræða samsteypusamruna þar sem félögin starfa ekki á sömu mörkuðum. Er það niðurstaða Samkeppniseftirlitsins að ekki sé ástæða til að aðhafast vegna samrunans, s.s. með íhlutun í formi ógildingar eða setningu skilyrða.

IV.

Ákvörðunarorð

„Kaup AU4 ehf. á hlutafé í Bál ehf. og Solvent ehf. – breytt yfirráð yfir Motus og tengdum félögum fela í sér samruna í skilningi samkeppnislaga.

Samkeppniseftirlitið telur ekki forsendur til þess að hafast frekar að í máli þessu.“

Samkeppniseftirlitið

Páll Gunnar Pálsson